

Bożena Szewczul

Doktorat ks. Jerzego Adamczyka

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawno-historyczny 47/3-4, 311-313

2004

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

DOKTORAT KS. JERZEGO ADAMCZYKA

Dnia 11 maja 2004 roku na Wydziale Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej ks. mgra Jerzego A d a m c z y k a absolwenta Wydziału Prawa, Administracji i Prawa Kanonicznego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, kapłana diecezji radomskiej. Doktorant przedłożył Radzie Wydziału rozprawę pt. *Katechizacja w świetle uchwał synodów polskich pod rządami Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1983 roku*, napisaną pod kierunkiem ks. prof. dra hab. Wojciecha G ó r a l s k i e g o. W charakterze recenzentów wystąpili: ks. dr hab. Stanisław T y m o s z, prof. KUL oraz ks. dr hab. Henryk S t a w n i a k, prof. UKSW.

Do podjęcia sformułowanego wyżej tematu skłoniła ks. mgr J. A d a m c z y k a aktualność zagadnienia katechizacji w Polsce, do czego przyczyniły się m.in. fakt powrotu religii do szkół, ożywienie ruchu synodalnego, zakończenie II Polskiego Synodu Plenarnego, zawarcie konkordatu między Stolicą Apostolską a Polską, ustanowienie nowej organizacji kościelnej w naszym kraju, oraz reforma oświaty. Autor realizując temat pracy stawia sobie również za cel ukazanie czytelnikowi recepcji, uszczegółowienia i pogłębienia norm ogólnych prawa kodeksowego w dziedzinie katechizacji na przykładzie Kościoła w Polsce. Jak dotąd nie opracowano w sposób całościowy tego tematu. Dysertacja wypełnia więc lukę w literaturze historycznoprawnej.

Całość rozprawy doktorskiej ks. mgra J. A d a m c z y k a licząca 520 stron składa się z wykazu skrótów, wstępu, sześciu rozdziałów, zakończenia, bibliografii i spisu treści.

We wstępie Doktorant uzasadnia wybór przedmiotu rozprawy, charakteryzuje źródła i literaturę do których sięgnął, określa cele swoich badań, metodę wykorzystaną przy opracowaniu tematu oraz zapoznaje czytelnika z problemami, które stały się przedmiotem refleksji naukowej.

W rozdziale pierwszym Autor przybliży samo pojęcie katechizacji pod rządami KPK/1983 oraz w dokumentach pokodeksowych Stolicy Apostolskiej. Omawia cel, źródła, przedmiot katechezy, jej adresatów tj. dzieci, młodzież, upośledzonych fizycznie i umysłowo, katechumenów. W dalszej kolejności opisuje podmioty nauczania katechetycznego tj. biskupów, duchownych, zakonników i osoby świeckie.

Rozdział drugi został poświęcony katechezie, gdyż zdaniem Doktoranta nie można zrozumieć katechizacji, stanowiącej przedmiot jego zainteresowań badawczych bez wyjaśnienia katechezy. Stąd w ramach pięciu paragrafów Autor określił pojęcie katechezy i jej istotne elementy według norm synodów polskich. Dla potrzeb pracy zostało tu przyjęte określenie katechezy występujące w adhortacji Jana Pawła II *Catechesi tradendae* jako wychowanie w wierze obejmujące nauczanie doktryny chrześcijańskiej w sposób systematyczny i całościowy.

W rozdziale trzecim ks. mgr J. A d a m c z y k podejmuje kwestię adresatów katechezy. W tym miejscu omawia recepcję i aplikację norm prawa kodeksowego dotyczącą odbiorców katechizacji w świetle statutów synodalnych. Podkreśla także prawo i obowiązek każdego ochrzczonego do otrzymania odpowiedniej katechezy. W rozdziale tym Autor omawia następnie poszczególne grupy wiekowe podlegające katechezie: dzieci przedszkolne, uczniowie szkół podstawowych, młodzież gimnazjalna, uczniowie szkół średnich, młodzież akademicka, młodzież pozaszkolna i dorośli. Wiele miejsca poświęca tu osobom specjalnej troski (głuchoniemi, niewidomi, opóźnieni w rozwoju umysłowym) i katechumenom.

W rozdziale czwartym zatytułowanym: *Obowiązki i prawa osób odpowiedzialnych za katechizację* Doktorant wylicza bardzo szczegółowo grupy osób odpowiedzialnych za katechizację jak: rodzina, katecheci, biskupi i kapłani, zakonnicy i wierni świeccy. Przybliży jednocześnie zadania katechizacyjne poszczególnych kategorii osób.

W rozdziale piątym, poświęconym formacji katechetów, została podjęta kwestia kandydatów na katechetów i ich kwalifikacje wyrażające się w postawie religijno-moralnej, znajomości nauki katolickiej, kwalifikacjach psychologiczno-pedagogicznych, misji kanonicznej. W dalszej kolejności omówiono stałą formację katechetów i szkoły przeznaczone dla ich kształcenia.

W ostatnim – czwartym rozdziale została zawarta organizacja nauczania katechetycznego w świetle prawa synodalnego. Autor ukazał struktury katechetyczne do których zaliczył diecezję, dekanat, parafię i szkołę. Następnie omówił miejsce i czas katechizacji, narzędzia i pomoce katechetyczne oraz podstawy materialne posługi katechetycznej. Najbardziej gruntownie została tu potraktowana szkoła jako jeden z aspektów struktury organizacyjnej oraz jako miejsce i czas katechizacji. Szkolne nauczanie katechezy zostało potraktowane jako część katechezy i postawione na równi z katechizacją.

Obaj recenzenci ocenili dyseratację doktorską ks. J. A d a m c z y k a jako odpowiadającą wymogom stawianym rozprawie doktorskiej tak pod względem merytorycznym jak i formalnym oraz stwierdzili, że stanowi ona ważny przyczynek do badań nad kwestią katechizacji w Polsce.

Rada Wydziału Prawa Kanonicznego UKSW, biorąc po uwagę wyniki egzaminu doktorskiego, walor naukowy przedłożonej pracy właściwy dla rozpraw doktorskich, opinie recenzentów oraz pozytywny wynik obrony, nadała ks. Jerzemu A d a m c z y k o w i stopień naukowy doktora nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego.

Bożena Szewczul

DOKTORAT PAWŁA SOB CZ Y K A

Dnia 21 czerwca 2004 roku na Wydziale Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej pana mgra Pawła S o b c z y k a, absolwenta i pracownika wyżej wymienionego Wydziału.

Doktorant przedłożył Radzie Wydziału rozprawę pt. *Zasady relacji państwo-Kościół w nauczaniu Soboru Watykańskiego II i w postulatach Konferencji Episkopatu Polski dotyczących Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*. Praca doktorska zastała napisana na Wydziale Prawa Kanonicznego UKSW pod kierunkiem ks. prof. dra hab. Józefa K r u k o w s k i e g o. Recenzentami rozprawy byli: ks. prof. dr hab. Henryk M i s z t a l (KUL) oraz ks. prof. dr hab. Józef W r o c e ń s k i (UKSW).

Zmiany polityczne, społeczne i gospodarcze państw na przełomie XIX i XX wieku ukazały Kościołowi konieczność poszukiwania nowych zasad określających jego postawę względem otaczającego świata, w tym wobec instytucji państwa, aby mógł skuteczniej pełnić swą misję we współczesnych warunkach. Sobór Watykański II podejmując zadanie odnowy Kościoła i metod realizacji jego misji wypracował szereg norm dotyczących relacji Kościoła z państwami.

W Polsce po upadku systemu totalitarnego, w procesie budowy państwa demokratycznego nie mogło zabraknąć soborowych zasad relacji kościelno-państwowych. Stopień ich recepcji ujawnił się w dyskusji nad kształtem nowej Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Jak dotychczas, mimo szerokiej literatury przedmiotu, nikt w sposób kompleksowy i obszerny nie ukazał procesu ewolucji przepisów wyznaniowych zanim znalazły one swą ostateczną formę w przepisach polskiej ustawy zasadniczej. Potrzebę całościowego opracowania problematyki dotyczącej zasad relacji między państwem a Kościołem w nauczaniu *Vaticanum II* i w postulatach Konferencji Episkopatu Polski dotyczących Konstytucji Rzeczypospolitej